

Nr 5**Utrikesutskottets betänkande med anledning av motion om ökat bistånd till PRR och GRUNK****Motionen**

I motionen 1975:2042 av herr Hermansson m. fl. (vpk) hemställs att riksdagen måtte anvisa för understöd till PRR 100 milj. kr. och för understöd till GRUNK 50 milj. kr. att uppföras på tilläggsstat budgetåret 1974/75.

Utskottet

Motionen fäster uppmärksamheten vid det stora behovet av humanitärt bistånd till befolkningen i krigshärjade områden i Sydvietnam och Cambodja.

Frågan om svenskt utvecklingsbistånd till nämnda länder liksom ökade katastrofinsatser har behandlats i utskottets nyligen framlagda betänkanden UU 1975:3 och UU 1975:4.

I förstnämnda betänkande konstateras att de senaste veckornas händelseutveckling i Indokina har medfört nya stora behov av humanitär hjälp, och en redogörelse lämnas för de insatser som regeringen beslutat göra med anledning av de vädjanden om bistånd som inkommit från bl. a. den provisoriska revolutionära regeringen (PRR) i Sydvietnam och från FN:s generalsekreterare.

Ytterligare upplysningar om de senaste svenska hjälpinsatserna lämnades av biståndsministern i ett anförande i riksdagen den 8 april. Biståndsministern meddelade bl. a. att utrikesdepartementet den 1 april erhöll en preciserad framställning från PRR avseende katastrofbistånd. Några dagar senare tillmötesgick regeringen PRR:s framställning i dess helhet.

De av PRR begärda varorna utgörs av 5 000 ton vetemjöl, 200 ton köttkonserver, 200 ton matfett, 200 ton kondenserad mjölk, mediciner bestående av antibiotika, malariatabletter och vitaminpreparat samt papper. Sammanlagda värdet är ca 12 milj. kr.

Därutöver skulle regeringen ställa 10 milj. kr. till förfogande för de katastrofinsatser som genomförs i Sydvietnam och Cambodja av FN:s barnfond, UNICEF, och FN:s flyktingkommissarie. UNHCR. En miljon kronor skulle lämnas till Svenska röda korset för internationella rödakorsinsatser i Sydvietnam och Cambodja.

Regeringen har i budgetpropositionen föreslagit en höjning av biståndet till PRR från 30 milj. kr. för innevarande år till 50 milj. kr. för nästa budgetår. Biståndsministern underströk att regeringen med stor uppmärksamhet följer den fortsatta utvecklingen i Sydvietnam.

Biståndsministern meddelade vidare att hjälporganisationen Frikyrkan Hjälper föreslås få en miljon kronor för sin verksamhet i Sydvietnam. Regeringen står vidare i fortlöpande kontakt med bl. a. PRR:s generaldelegation i Stockholm för bedömning av de akuta biståndsbehoven. Vidare erinrade biståndsministern om att regeringen lagt fram förslag, som inom kort skulle komma att behandlas av riksdagen, om ca 219 milj. kr. till katastrofbistånd. Det finns särskild anledning att räkna med ett fortsatt behov av katastrofinsatser för bl. a. Indokina. Ett i budgetpropositionen beräknat belopp om 110 milj. kr. för nya biståndsfonder kan, om dessa medel ej tas i bruk för ifrågavarande fonder, vid behov utnyttjas för katastrof-ändamål. Biståndsministern klargjorde slutligen att möjligheter finns att planera för eventuella insatser när regeringen får en klarare bild av behoven och läget i Sydvietnam. Planerna kan då sättas i gång även om utbetalning av medel kan ske först under det nya budgetåret. Det torde således inte vara nödvändigt att överväga ökade anslag under budgetåret 1974/75.

I betänkandet UU 1975:4 har utskottet bl. a. behandlat frågan om bistånd till Cambodja och lämnat en redogörelse för budgetpropositionens uttalanden härom. Av propositionen framgår att samtal om humanitärt svenskt bistånd tidigare förts med företrädare för befrielse rörelsen FUNK samt att regeringen är beredd att lämna bistånd så snart förutsättningar härför skapats.

Utskottet konstaterar att regeringen sålunda följer utvecklingen i Syd-vietnam och Cambodja och är beredd att göra ytterligare hjälpinsatser. Händelseutvecklingen i de båda länderna präglas av svåra inre uppgörelser. I rådande oöverskådliga läge är det inte möjligt att säga hur fortsatta svenska hjälpinsatser skall utformas för att på effektivaste sätt komma de drabbade befolkningsgrupperna till godo. Den snabba militära utvecklingen i Cambodja och Sydvietnam torde skapa ett politiskt läge som öppnar nya kanaler för svenska biståndsinsatser.

Under återopande av den redogörelse som här lämnats avstyrker utskottet motionen 2042.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1975:2042.

Stockholm den 18 april 1975

På utrikesutskottets vägnar

ARNE GEIJER

Närvarande: herrar Arne Geijer i Stockholm (s), Hernelius (m), Adamsson (s), Palm (s), Göransson (s), Korpås (c), Ericson i Örebro (s), fru Frändås (s), herrar Karlsson i Mariefred (c) och Wijkman (m).

Särskilt yttrande

av herrar Hernelius (m) och Wijkman (m):

Moderata samlingspartiet är av den uppfattningen att under krig eller krigsliknande förhållanden humanitär hjälp – någon annan hjälp bör det då icke vara fråga om – i princip endast bör lämnas genom internationella organ såsom Förenta nationerna eller internationella hjälporganisationer såsom Röda korset. Därmed erhålls den bästa garantin för att hjälpen fördelas efter behov. Särskilt bör denna princip gälla när hjälpen lämnas under eller efter inbördeskrig.

